

KISKUNSÁGI HIRADÓ

HELYI ÉS VIDEKI ÉRDEKŰ HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 4 ft Fel évre . . . 2 ft.
Évnyegyedre . . 1 ft Egy óra . . . 40 kr.

Hivatalos hirdetések kincst. illetékkel együtt 3.30 kr.

Magánhirdetések jutányosan számítanak.

Nyilttér sora 10 kr. — Egyes szám ára 8 kr.

A lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési és hirdetési díjak a szerkesztő-tulajdonoshoz küldendők.

Bérmertetlen levelek nem fogadtnak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

Quousque tandem?

„A mauthauseni járásbíróságak Horváth István nevű egyen szolgálatát be, a kit sem Alsó-, sem Felső Ausztriában, sem bárhol nem ismernek, de maga Horváth István nem képes születési helyének vagy hozzatartozóinak megnevezésére. Az elmúlt év október havában az abtenau járásbíróság csavargás miatt le tartóztatta őt. Öt heten át állt az ottani toloncházban s miután illetégségi helye ki nem tudott, szabad lábra bocsájtott. Ez történt az évi január 15-én. Január 16-án már a göllingi járásbíróság látott fölötte törvényt, minekutána kikerült igazolni nem tudta. Kezdődött újból az illetégségi hely kinyomozása, melynek sikertelen lefolyása után Horváth ismét szabadlábra bocsájtott. De csak 48 óran át élvezhette visszanyert szabadságát, mert az idő eltelté után Mattighofban tette a büntető igazság csavargás miatt Horváth Istvánra kezét. Innen kiszabadulván az engelhartszelli fogház fogadta őt be, majd innen kikerülve Mauthausenba jött, a hol jelenleg egy havi fogságra van elítélve. Horváth István Magyarországra szándékozik jönni, hogy ő maga járjon el illetégségi helyének kitűzésébe.”

Ezt a hírt közölték a minapában a lapok minden megjegyzés nélkül. És valóban ez a hír nem is szorul semminemű megjegyzésre.

A pusztai tények eme pusztai felsorolása oly vádat jelent társadalmunk és ennek berendezési ellen, a melynek hallatára szőgyenpir borítja el az emberül érzőnek arcát.

Ember, a kire a büntető igazság semminemű gázitának helyegét rástútni nem tudja, ember, a kinek egyedüli vétké, hogy mint apátlan-anjántán arra kivettett a nagy világba, ember, a kit senki sem szerettel, sem szigorral a munka értékére nem tanított s így ezt nem ismeri, vagy ha ismeri, munkát nem talál, mert emberszerető századunkban ki is adna a hon-talan, elhagyottat, magát igazolni nem tudó embernek munkát? — ilyen ember fogházból fogházba hurcoltatik, belevetetik a zárkának lélekölő levégőjébe, a nélkül, hogy módot keresnének arra, ez embernek nyomorát beszűntetni és őt a társadalomnak visszaadni.

Ha ily tények nem képesek az illetékes köröknek lelkiismeretét a bűnösséggel határos

közönyből felrázni, akkor kételkednünk kell a lételemismeretnek létezésében.

A dologház létesülése ily tényekkel szemben oly társadalmi kötelességgé válik, mely ha nem teljesítetik, a gyilkosok és rablók számát fogja megnövelni, a kiknek létezéséért egyenesen a hatóságokat tesszük felelőssé.

Az ilyen szegény ember, a ki éhesen bankul a poros országon és senkit sem talál, a ki a munkához vesze, hogy a létnék legprimitívebb követelményeit: az eled-let a munkával megszerezze, az ilyen embernek szükség-szerűen lopásra, rablásra és gyilkolásra kell adnia magát, mert utóvégre ennie kell és a társadalomnak sem állhat érdekében, hogy uton-utófélen faágakon függő embertársának akadjon meg szemünk.

Horváth István esete nyilvánosságra került. Mekkora lehet azonban azoknak az eseteknek a száma, a melyeket nagy bölcsen elhallgatnak, nehogy mindenki tudja, hogy emberszerető századunkban léteznek emberek, kiknek sorsa a gazdátlan éléneli is rosszabb.

A dologházak felállítása, ha csak egyetlen egy nappal késleltetik is, irrtáztan következő-ményekkel járhat. Mert az éhséget szenvedő emberrel járhat. Mert az éhséget szenvedő emberrel járhat. Mert az éhséget szenvedő emberrel járhat. Mert az éhséget szenvedő emberrel járhat. Mert az éhséget szenvedő emberrel járhat.

Akárhánynat találhatunk a csavargók közt, a kik szives örömet dolgoznak, a kik házról házra járnak és könyörgőnek munkáért s a kik zárt ajtókra találva mindenütt, keسرűségükben és szükségükben semmitől sem riadnak vissza.

Minden embernek van joga az élethez és minden embernek kötelessége embertársát és jogának érvényesítésére elősegíteni. Az egyedet nem ellenőrizhetjük, vajjon teljesíti-e ebbeli kötelességét; de a társadalmi dolgok intőző közegei nemcsak kötelességet mulasztanak, de egyenesen bünt követnek el, a midőn megvonják az embertől a módot az élethez való jogának érvényesítésére.

Meddig akarnak még várni munkabáznok létezésével? Tán csak nem áll az illetékes

hatóságok szándékában várni, míg a csavargók, a munkát kereső és a munkára szorítandó csavargók ügyilkosságával vagy éhenhalásával dologháznak felállítása föltételegessé válik?

Mi késlelteti a munkaházak létesítését? És ha van a késleltetésre ok, úgy miért nem hártatják el ez ok az égető szükségességgel szemben?

E kérdéseinkre határozott választ kérünk.

Singer Mihály

Az „Emberbarát” szerkesztője.

A dült betűk.

Az orsz. közokt. tanács nyelvészeti és történeti szakosztálya, legutóbb tartott ülésében tárgyalta Dollinger Gyula dr. egyetemi m. tanárnak az írás tanítására vonatkozó indítványát, mely szerint az iskolákban az eddig használatban levő dült írás helyébe a függőleges (álló) írás hozandó be.

A közoktatási tanács elfogadta ez indítványt és feliratlag fogja kéri a közoktatási minisztert, hogy a tanítóképző intézetek növendékeivel már a folyó évben ismertetessék meg a függőleges írás mibenléte. továbbá hogy oly átévez könyvek adassanak ki, melyekben ez írás alkalmazva van.

A kérdés, melyben a közoktatási tanács véleményét mondott, nem új. A gyermekeknél gyakran előforduló gerincoszlopferdülések, nemkülönben az oly gyakori székességek már rég arra irányították a pedagógusok és higienikusok figyelmét. Beható tanulmányozás tárgyává tették azt és arra, az eredményre jutottak, hogy a ferde ülés nagyon hamar elfárasztja a tanulót és arra készteti, hogy írás közben elgöbnyedjen, a mi rendkívül káros hatással van a zsege kor tanuló testi fejlődésére. Kártékony a dült írásnál való testtartás azért is, mert ennek következtében az egyik szem közelebb esik az íráshoz, mint a másik, a mi a szemek egyenletes látóképességét nagyon irritálja.

Ellenben a függőleges írásnál a testet egyenesen kell tartanunk, párhuzamosan az asztal szélével; a

felső testet saját nehézsége tartja egyensúlyban, minél fogva az író e helyzetben minden fáradság nélkül hosszabb ideig maradhat és éppen e szempontból ajánlható e testtartás. Fel kell azonban említenem, hogy ezen újításnak is meg vannak a maga ellenesei, kik azt vitatják, hogy a gyermekeknél észlelt testi hibák nem annyira az írásnál elfoglalt testállás, mint inkább a padok hiányos szerkezetének a kifolyásai.

De ha már az írás tanítás reformálásánál vagyunk, kívánatos lenne azt még egy irányban reformálni. Általános és nem jogosulatlan a panasz, hogy az elemi iskolából kilépő tanulók az írásban nem bírnak oly készséggel, mint azt tőlük négy-öt évi iskolázatás után méltán elvárni lehetne. Azok a tanulók, kik az elemi iskola befejezése után tanulmányaikat folytatják, e hiányt pótolhatják, de azok, a kiknél — és ez a legnagyobb rész — az elemi iskola befejezése egyszerűen a tanulás végét is jelenti, az elmulasztottakat helyrehozni sohasem fogják. S ha kutatjuk, hogy ez eredménytelenségnek az oka miben rejlik, nagyon könnyen rátekinthetünk.

Az írás tanításánál ugyanis kezdetben négyvonalos táblát, majd később ugyanoly írkát használnak. Ezek az íróeszközök a gyermek kezi ügyességének, valamint az íráshoz annyira szükséges szemmértékek fejlődését nemcsak hogy elő nem mozdítják, hanem egyenesen megátolják. A gyermek ugyanis hozzá szokik a szédülésvesztékhöz, melyek a betűk nagyságát megszabják, azokat későbbben sem nélkülözheti, különösen akkor nem, midőn minden átmenet nélkül egyszer papírra kell írnia. Sukkal egyszerűbb lenne, ha mindjárt egy szoktatnók, hogy egyszerű táblára vagy papírra írjon, igaz, hogy ez nagy nehézséggel jár, különösen kezdetben és nagy türelmet igényel a tanító részéről, de ha az első nehézségeket leküzdjük, akkor e tereu oly eredményeket érhetünk el, a mindé nem is képzelték, ki meg nem próbált. S nem a szürke teória vezeteti tollamat, hanem azok évi tapasztalat által szentesített gyakorlat. Hogy ma még esetet említek, ott van a rajztanítás, ha szintén belátták, hogy a házóttal ellátott papíros, ha kezdetben nyujt is előnyöket, határozottan elvetendő, mert

T Á R C S A .

A szabadságharc kiáltványaiából.

A szabadságharcsi emlékek kiállításának látogatói közt talán még nem volt egy sem, a ki ne keveselte volna az időt a rendkívül gazdag kiállítás megtekintésére. Hiszen csak a közszemlre kített proklamációk végig olvasásra napok kelnek. E kiáltványok bele ringatják az olvasót az akkori idők hasonlatába. Nincsen úgy, hogy ne fordulna elő ismétlenül az az eset, hogy a kiáltványok olvasásába elmélyedt látogatót az öröknek külön kell figyelmeztetni arra, hogy a kiáltást már zárják, a terem már üres, sötét van már, nem lát, ne olvasson hát tovább.

A kiállításra újabbán érkezett proklamációkból kiválogatok néhány pontot.

A képviselőházban e héten emlegetett Jellacsics

törökveseiről következő nyilatkozványa ad felvilágosítást; Jellacsics törökveseiről egy borzasztó magyarsággal írott „Nyilatkozványa”-a ad felvilágosítást, a melyben a következőket mondja:

Én vagyok a népnek a szabadságnak és Ausztriának embere! „A mi akarunk egy összetartó hatalmas ausztriai birodalom, azért is miut ennek nélkülözhetetlen kellőke a hadpénz és külügyi miniszteriumok központossítása. A szerbek ugyanazt akarják, most miuk: híven ragaszkodnak császárnak s királyunkhoz, valamint az összes nagy ausztriai birodalomhoz.” Miután tehát a magyar miniszterium azt véli, hogy ezekre nem állhat; miután elválasztási szándékához tovább is ragaszkodik, azaz a szép birodalmat megsemmisíteni akarja, a köteleesség és a becsület egyaránt parancsokra a végső megkísérleni, azaz a fegyverhez nyulni.”

Jellacsics tetteiről egy kiáltványban a következőket olvashatjuk:

„Egész Horvátország felett tyrannuskodik Jellacsics, a ki csak szóval is pártolja a magyarokat. — felebarátja. Fiume vámat, mely Magyarország sajátja,

Közönség köréből.*

A tánciskoláról és a tanító viselkedéséről.

Klein Ignác táncztanító városunkban 7 heti tanítását mult hó 24-én végezte be.

A táncztanító viselkedését és modorát eddig nem ismertem, mivel mindig dicsekedett jó magaviseletéről és tanítványainak gyors haladásáról, melyet ezen lapban többször ismertettem, — egy részről sajnáltam is, mint szegény családost emberét és tölem tehetősebbekéig mindig dicserem, hogy kellő pártfogásban részesüljön, de most a sok panaszok hallatára az igazságnak adok helyet és nyíltan megmondom a valót, hogy má-ok is megismerjék. — Néhány példát említek fel e helyen, melyeket hallottam és tapasztaltam.

Az egész tanítási idő alatt — dacára a szép számu tanítványnak — mindig panaszkodott és kedvetlen volt a tanító; a tanítványokkal folytonosan gorbóskodott, miutna azoknak kötelességök lett volna eltérni az ő szeszélyeit.

Az első hét alatt mutogatva ugyan tudományát az elsajátítani akaró növendékeknek, de már a második hetől kezdve igen csekély gondot fordított arra pedig a tanítványok nagy része későn iratkozta be, — remélve, hogy lesz még elég idő az alapos tanulásra.

A kik az első hét alatt iratkozta be, azoknak nem lenne ugyan sok panaszuk a tanító ellen, de a nál több azoknak, a kik később iratkozta be, mivel a táncztanító az újabb tanítványoknak mindig azt mondta, hogy vigyázzanak azokra, a kik tudnak és tanuljanak azoktól; maga pedig leült egy székre s mélyen elgondolkozott az idők lefolyásáról és mostoha szerezéskéről. Ha ilyenkor valamelyik tanítványa kérte, hogy mutassa meg a lépéseket, mindig az volt a kifogása, hogy most nincs kedvem a tanításra, — tanuljon a többiekől.

A táncztanító tudományát nem vonom kétségbe, de gyakran szenved beszámíthatlan állapotban; ilyenkor igen szeszélyes, durva és gorbosba a tanítványokhoz; a kisebbeket többször megrikatja, ha nem visznek pénzt.

* E rovart alattiak díjmentesen közöltetnek. Szerk.

kel. Fel, fel! a népek millióival!

De nemcsak a hatóságok, hanem magánosok is lelkes szavatokban buzdították fegyverre a magyart. Így például Hercegi Gergely kolozsvári ev. ref. lelkész a következőképen: „Ébredj fel szegény árult magyar nép és lásd meg a te ellenségedet, mert táborot ütöttek ellened, hogy kiirtsanak tégedet a földnek színeről! Az oldh és a szász, kinek te sohasem ártottál, vesztedre esküdhel, el akarják foglalni földed, felegetni házadat, elhajtani marhádat, tégedet pedig meggyilkolni akaruk és nem kedveznek még a bölcsőben levő árthatlan gyermek életnek sem. Kéjj fel magyar nép és fojz fegyvert, a milyent kaphatsz, csep fejsze, vasvilla, kasza, lándzsa, mind jó szolgálatot teszen most és ha nem lenne fegyvered, szerez magadnak, mert az idők gonoszok. Krisztusnak aana parancsolata szerint: most akinek ersznye vagyon, elővegye azt, hasonlóképen a fáskat is és vegyen szabványt magának!": szt. Lukács a 22-ik rész, 36-ik versében.

A délvideken dalt polgárháboru iszonyatosságai-

Az ilyen ember nem taníthatnak való, mert a tanítványok tőle jót nem tanulhatnak. A ki oktathatni akar, vagy arra van hivatva, hogy tanítson, annak józan életűnek és t r e l m e s e k kell lenni, nem pedig ellenkezőleg.

Ennyit akartam említeni a táncziskolában viselt dolgairól; — lássuk miként cselekszik a család i é l e t b e n .

Adósságot-adósságra halmoz; az adósk ha kéri jogait, nem fizet, hanem mindig biztatja őket, hogy ekkor és ekkor megfizetem, most nincs pénzem, mert hát látja én családost ember vagyok s kell élelemre és ruházatra a mi csekély k-résestem van. A többek közt tartozik lakást adójának 17 fittal, kit mindig biztatott, hogy miután most nem fizethet, majd a próba hátkor becsületesen megfizet.

A próbából meg volt és akkor a helyett, hogy adósságait kifizette volna, elment nejevel együtt a testvérehez Jankovácra. — ki szintén táncztanító — a próbábalba és itt hagyott két 3—5 éves kis gyermeket, kiket a jó Istenre bízott.

Hát ez is apa és anya, a ki így viseli gondját gyermekének? — Elmegy messzire s a kicsinyeket itt hagyja felügyelet nélkül és senkit meg nem bízott, hogy gondjukat viselje. Itt hagyja őket, miutna talán nem is az övéi volnának; — vagy talán z a l o g b a hagyta itt őket, míg adósságait kifizetheti! — Mi lesz az ilyen gyermekből, ha valahogy talán kegyelem kenyéren felőnének? — miután hiányt szenvednek a nevelésben.

Bizony sajnos és szegényére válik a társadalomnak, hogy a mai felvilágosodott korban ilyen ember is létezik, a ki megveti, elhagyja magzatait és a sorsa bizza őket. Az ilyen ember nem érdemes senki pártfogására, ki elfelejkezik kötelességéről s talán arról is megfeledkezik, hogy ember, a ki arra van teremtve és hivatva, hogy a jót cselekedje s a rosszat kerülje. Keressen magának más foglalkozást, és ne tegyen mindenfelé ennyi kellemetlenséget, mint városunkban.

Az igaz, hogy minden embernek van valami hibája, de már ennyi túrbőrtelen.

ról szóló kiáltványokat most is csak borzalommal olvashatják. A Jellacsics által felajánlott ráczok kegyetlen véronemzéséről a következőket mondja egy a nemek fegyverre szólító kiáltvány: „Ami a tatárok tették, igen hasonlítható a ráczok kegyetlenségéhez. Az eke-szarvánál vagy képi között béken munkálkodó magyar földművest elfogják, nyakát elfűrészelik, mert tudjátok meg, minden magyar fejét két két aranyat kapnak; vagy elevenen megnyúzzák, vagy szalmába tekergetve megégetik; lábait, kezét elvágják, az aszonyok emlőibe tűzes drótot lúznak, az árthatlan kisdöcöket torony tetjére kötik vagy falra szegezik, úgy lódozik csúba. Polgárok nem szabad-e fel minden véretek ily baronit tettek hallatára, nem esküdtök-e boszút a lázadók fejére?*

Elképzelhetjük-e az örömrézeket azt a fokát, a melyre azokra, kik e borzalmas időköt átéltek, a következő kiáltványt olvasják, a melyeket Spellichek Bódog kormánybiztos adott ki Szabadkán 1849. ápr. 4-én. Szent-Tamás volt, nincs többé!

Vitéz seregünk 4 óra hosszan tartott ostrom után

Lássuk most miként folyt le a próbából!

Este 7 óra után már gyülekezett a közönség és csakhamar megélt a terem ifjú, dobogó sávekkel, kik vágytak élvezni a táncot s vígan haladtak körül a jó zene ritmusa alatt a teremben.

Az igazos ifjúság nem vett részt az estélyen, a mely általában feltűntest kellett. Nem tudom miéket tulajdonítsam azt, hogy a fiatalság nem jelent meg, (Egyedül a tanító szerény magviseletének — Szedő) mert részéről nem mulatság az, a hol fiatal ember nincs.

Mindjárt a bál kezdetén látható volt, hogy nem lesz valami rendes kimenetelű, mivel a táncztanító nagyon is eldört a táncrendtől s egymásután két csárdást hozatott, a mi nem áll a táncrendben. Gondolom kedvezni akart a tanítványoknak, mivel talán a csárdást tudják legjobban tánczolni, mert én úgy tudom, hogy a próba bált a tanítványok tiszteletére szokták rendezni, hogy láthassák a szülők a sikert.

Következett azután, hogy ki legyen a bálkirálynő?

Itt ismét a táncztanító okozható, mert többeket felbízottat erre a tisztségre, a kiktől ajándékokat kért és kapott is.

Eleször körbe állította a tanítványait, hogy az lesz a bálkirálynő, a ki legjobban tud tánczolni, de ezt többen nem helyeselték és az általános zavar közt az volt halható, hogy a ki legdiszesebben van öltözve (persze a tanítványok között) ki legyen a bálkirálynő?

Ki tudna most igazságot tenni, mikor mindannyian szépen és csinosan valának öltözve?

Végre azután a nagy tanácskozás után meg lett választva az, a ki legjogosultabbnak érezte magát erre a fő ajándékozás folyán. Múltó is volt minden tekintetben erre a tisztségre.

A társaság előlég igen szépen mulatott s a zene esztőbi hangjai mellett minden földi gondot elfelejtve toltotte kedvét; azonban éjfel után megtörtént egy pár leányval, kik a vigaszban bele talávtá magukat, hogy a tánczteremben sörös palackot emelve, dalolgtak, szóval egész otthoniasan érezték magukat. — Ez megjárja jó lakodalomban, a hol bor van bőséggel, de nem egy diszes bálteremben!

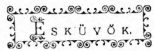
Különbön mindezen felsorolt kellemetlenségeket tekintethe nem véte, a jelen voltak jól mulattak, de nem várták meg a kivilágos-kivirradót, mint a megívókban volt, mert már 2 óra után hazá mentek.

Egy figyelő.

Április 3-án délelőtti 11 órakor rohammal vette be. A bevehetetlennek tartott gaztanya nincs többé, valamint elenyészendnek állouéseink is utolsó izeglen. Mert az Isten, ki az égben van, nem fogja büntetlenül hagyni azon istentelenséget, mely rajtunk bűntelentelt. Beketés és öszszetartás testvéreim és mentve lesz az imádtott hazá. — A rácz erő lelke: mintegy 3000 szerb nyugszik a földetl fészkek romjai alatt. Ágyuk, fegyver, marha, gabona stb. nagy mennyiségben jutott birtokunkba. De feleink közül is többen nyugodják az örök álmot. Béke és áldás hanvaik felett! Béke és áldás roájuk, kik vértüket érettnk ottanták! Dicső emléktük csak a neuzettel ényésheet el.

Éljen Perczel Mór, a derék tábornok, éljen ő, a fellázadt néczok ostora!, éljenek a szent-tamási derék vírezeink!

Vajjon van-e olvasó, a ki — ha magában is — ne mondana egy éjlent emlékezetökre?

Dr. Bauer Jakab kunszentmiklósi köz- és váltó ügyvéd, mult hó 27-én d. u. 5 órakor tartotta egybekelési ünnepélyét **Blau Vilma** kisasszonnyal **Blau Illés** alsó törzsszöki lakos hasznosbirtó leányával a sárbogárdi izr. templomban. A ná-zünnepelyen díszes vendégkoszoru vett részt s a kunszentmiklósi első zenekar talp alá hozott csárdásai mellett a jó kedvvel fűszerezett mulatság, az örömapa és örömanya vendégszerető házánál világos reggelig tartott.

Bauer Mózes **Bauer Ignác** földbirtokos legtöbb adófizetés után városi képviselő fe, e hó 3-án délután 3 órakor tartja esküvőjét a kunszentmiklósi izr. templomban özvegy **Bauer Mátyásné** bájos leányával **Bauer Teréz** kisasszonnyal.

A dást, tartás boldog-ápt és meglegedést kívávanunk a díszes házaspárunk mindkét részről.

(Szerk.)

Helyi és vidéki hírek.

Dömötöri vacsora. A polgári olvasó-egylet mult hó 28-án ülte meg szokásos évi társas vacsoráját. A vacsorán a tagok közül jelenetek meg és főnök birkapörkölt, jó bor és zene mellett késő estig, példás rendben mulattak.

Halálozás. Ö. v. Barján Gáborné mult hó 27 én élete 92 ik évében meghalt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe, mely alkalomkor Bakusy Sándor ref. lelkes és eszperes megható gyászbeszédet tartott az elhunyt agg nő felett. Nyuzodjék békeben a drága halott, kinek a jó Isten oly hosszú földi életet engedett megérni.

Esküvő helyett a halálba. Török Mihály szorgalmas fiatal ember, városunk szülőtte, egy idő óta szerelmi viszonyt folytatott egy leánnyal és — mivel nem jó az embernek egyedül lenni — közösen elhatározták, hogy egymásé lesznek. Elmentek hát a papozs s beiratták neveiket a házassalndók kövé; persze erről szülőiknek nem szóltak, mivel jól tudták, hogy nem egyeznek ezen házasságban. A pap kihirdette őket a templomban okt. 25-én. — Most meghallották a fiatal ember szülői és testvérei s minden áron leakarták beszélni ezen házasságról, — mondván: nem neked való leány az, találsz te mást is, ne told azt, mert mi nem fogunk beleegyezni soha ezen házasságra! A fiatal ember mélyen elgondolkozott, — mivel ő azon leányt nem gazdagsáért, nem kincseré akarta elvenni, hanem azért, mert szerette, engedve a szülői parancsának, nem bírta leküzdeni lelki fájlalatait, látta, hogy nem veheti el jegyesét, mult hó 28-án felakasztotta magát az istállóba. Szülői akkor veték észre, mikor már meg volt halva, minden kísérletet megtettek, hogy meg menték, de bizony nem ébrédt fel kinos álmából. Temetése másnap ment végbe. — Ime egy péld, melyből sokat tanulhatunk azon szülők, kiknek gyermekei vannak.

Tűzsepek Szabadszálláson. Október 25-én virradóra Kulcsár János szabadszállási lakos, balácsi tenyai lakása, 26-án éjfel pedig Lovász Péter városbeli laklása

égett le. Lovász Péter baromi-kereskedő, ki Budapesten lakik; házában két család lakik, a kik a valószínűleg lelketlen gyűjtésből származott tüzből csak nem beleégették; egyik a menekülők közül a haja szárai már pörkölődött. A tűz 11 óra tájban ütött ki a lakók mindenemű ingósága benn égett. A lakház állítólag biztosra volt.

Fleischer Ignác kitudó italokat tartó regáló-bérlőnk — mert boraira mondhatjuk, hogy „drága de jó” (olcsóbb nem is lehet, mikor az állam oly hallatlan bért követel Szerk.) — pinceszéjét a téli időszakra berendezte a legjobb minőségű theához való rummal a kisebb-nagyobb palackokban ajánlja a fogyasztó közönségnek. Ezen kívül kapható ugyanott gr. Koglevich-féle Jómínőségű Cognak. A pince nyitva áll a közönség szolgálatára reggel fél 7 órától déli 12 óráig, délután 2-6 óra és ország. A nagyérdemű fogyasztó közönség szíves párlásúul kéri.

Petőfi művei. Petőfi Sándor összes művei tíz izmos kötetben fognak megjelenni az „Athenaeum” irodalmi részvénytársaság kiadásában. Az új kiadáshoz, mely Petőfi prózai elbeszéléseit, naplójegyzeteit és levelezéseit is magában foglalja, Jókai Mór ír terjedelmesebb életrajtot. Eppen 42 év kellett hozzá, hogy Magyarország legnagyobb költőjének összes munkái a nemzet közkinésévé válhassanak s Petőfi egész valójában megismerhesse a közönség! Kár volt még 8 osztalegő nem várakozni, hogy a félszázad teljes legyen.

A levéltők védelme. Baross Gábor kereskedelmiügyi miniszter a levéltők megóvása érdekében közelebb a következő rendeletet intézte a posta és távirat hivatalkához: Megtörtént, hogy egy fél saját levele után a postahivatal helyiségeiben levő levélhordónál tudakozódván, az alkalmossal a másik félnek levelet is meglátta s e körülményből kifolyólag annak kellemetlenséget okozott. A kir. posta és távirat hivataltában csak az e czélra kijelölt oly helyen érintkezzenek az őket kereső felekkel, a hol más leveleket, vagy postaküldeményeket nem láthatnak, úgy hogy a levéltitok kellően biztosítva legyen. Baross s. k.

A képződés erejéről. Egy vendéglőben nagy zavar támadt, hogy csupán egy üres szoba volt, midőn két vendég keresett éjjeli szállást. Különben két ágy volt benne s a vendégek, a kik kereskedelmi utazók voltak, végre is meggyeztek abban, hogy közösen fogják elfoglalni a szobát. — Egyik a kettő közül nagymérvű hypochondriában szenvedett s nagyon megijeszíté társát azzal, hogy az éjszaka kellő közepén kegyetlenül elkezdett nyögni: „Asthma . . . ah! ez az átkozott baj ismét elővett, nagyon szenvedek, kérem nyissa ki az ablakot, mert megfulladok!” A másik reménytelen ugrott ki az ágyból, ide-oda kapkod gyufa után, de a szoba szorok sötét volt és nem talált semmit. Az istent érte siessen, mert végen lesz! — nyögő egyremásra a képzelt beteg. Levegőt, levegőt, mert megfulladok. Társa ijedten kapkodott a sötét szobában, össze-vissza forgatta a butorokat, de gyufa még sem került sehonnán. — Az égre, törje ki az ablakot, mert végen van! — lihegő fuldokolva az astmáé, mire a másik minden gondolkodás nélkül főkaptá a kezelgyőgő eső eszima-huzót és összezúzta vele az ablakráblakát,

melyek esőrümpölve törték össze. Erre rögtön nagy megkönnyebbülést érzett a beteg Közönségem, ezerszer köszönműnök — nyögőcsel — ha még egy pillanig nem kapok levegőt, okvetlen végen van! Midőn aztán magához tért, szobatársának hosszadalmasan elbeszélte baját és azt is, milyen régen szenved már benne. Aztán mindketten elaludtak. Miután langyos éjszaka volt, egyikük sem érezte magát rosszul. Midőn hajnalodni kezdett, nagy csodálkozással vették észre, hogy az ablakráblák teljesen épék. Láthatatlan ivergek miködtek volna, vagy az egész eset álon volt csupán? Nem, mert a földön mégis hevert némi ivergtörmelék. Mikor aztán körülnéztek jobban a szobában, egy régi könyvszekrényt fedeztek fel, melynek ivergek ajtaját törte össze az egyik utazó. A fulladás, az asthma, a megkönnyebbülés mind csupán a képződés játéka volt és itt is behizonyult, hogy a mit az ember akar, azt mind el is bírja képzeln.

A legnagyobb boros hordó pusztulása. A régi iskolai könyvekben is benne volt, hogy Tata egyik nevezetessége az Esterházy grófok örösi hordója. Két századon keresztül állott Tata mellett a baji szállóhelyi pincekből és 2500 hektoliter uraltárnál fogva messze túlszármalta a monarchia legnagyobb hordóit. A jobbágyok Mejeben ebbe a hordóba hordták a hűbéresok a földesuroknak járandó tizedet, annak eltüreltével pedig az Esterházy uradalnok börtormestér helyezte el benne. Két tized óta már használatlan állapotban volt a hordó, s mennyiben három dongája elrohadt és nem találtak az országban oly nagyságu fát, a melyből azokat pótolni lehetett volna. Az 1885-ki országos vásárra fel akarták szállítani Budapestre, külön vasuti kocsikat készítettek volna hozzá, de az intéző körök lemondtak e tervükről, mert a végelgyengülésben szenvedő hordó nem állta volna ki a hosszú utat. A nagy hordó a napokban összerokkolt és most csak örösi dongája és hatalmas vasbroncsai tanuskodnak a nagy idők letunt fenyvéről.

Hatvásári jelentés Deutsch Mátyas szarvasmarha- és juhbizományi üzletéből. 1891. október hó 29 éri felhajtattott: 412 drb magyar ökör, 990 drb szerb ökör, 36 drb szerb tehén, 724 drb magyar t-bén, 94 drb bivaly, 80 drb bika. Utólag felhajtva 1078 drb Összesen 3414 drb rágómarha. — Matan a helyi szökéséget csekeley s az idegen vevők lassanként elmaradotnak a vásárról, az eladás igen nehézkes volt s az árak jobb árnál egy frrtal csökkentek métermértésedé. Mintegy 300 darab eladatlan maradt. — Fizeget: hizott ökör 27—32 frt, szerb ökör 21—31 frt, szerb tehén 21—24 frt, magyar paraszt ökör 23—27 frt, könnyebb minőségű 21—23 frt, tehén 22—29 frt, bika 24—29 frt, bivaly 20—24 frt ólósulvi 100 hitónként. — J u h v á s á r 1891. október 27. Felhajtás 9315 drb. A vásár vevők hiánya és általán rossz pirosi jeleutések folytán lanyh volt. Árak: kivitelű juhok 14—20 frt, silányabb fajú 6—10 frt prónként. — L e v é l c z i n : Deutsch Mátyas Budapest, Muzem-körút 10. szám. Sörgöy-csfn: Deutsch Budapest, Muzem-körút 10. Csm marhaszállítmányok részére: Deutsch Mátyas Budapest, Ferenczvárosi Állomás.

A kis leány szerencsége. Egy Goldberger nevű bécsi adópusztáros 8 éves leánykájá néhány nappal

ezelőtt az utcán sétált nagyapjával. Megállottak egy pénzváltó kirakata előtt s a kis leány, miután kellőleg megbámulta a kirakott aranyakat, észrevette, hogy szép képek is vannak a kirakatban; s sorsjegyeket értette alatta. Kérte a nagyapját, hogy vegyen neki ilyen képet, meg is mutatta elég czifra a papirosa. A nagyapa megvette a képet s csakhamar kitűnt, hogy a kis leányuk jó izébe van: az a kép csakugyan nagyon szép volt. Most volt a Józsvi-sorsjegyek húzása s a bécsi kis leány azzal a „képpel” megnyerte a 20 ezer forintos főnyereményt.

Az időjárás. Az idő teljesen hidegre változott. Ezelőtt csak pár nappal is oly gyönyörű, verőfényes őszi idő volt, hogy az ember nyári kabátban kényelmesen sétálhatott, de most már olyan száraz hideg van, hogy kénytelenek vagyunk egész nap tűzenni a szobában. Az ablakok úgy befagyának éjjel, mint tél derekán. — Az őszi vetés nem valami szép reményűvel bíztat, mert eső hiányában a száraz földben kellett elvetni a magot s most a nagy hideg teljesen tönkre teszi. Tartunk tőle, hogy jövőre olyan a r u t á s u n k lez, mint ez ében volt Orozországban.

Szer a difteritiz ellen. Selmezbányán Filkorn Alajos fogorvos évek előtt egy nagy hatású szert talált fel a difteritiz ellen. melyvel számos gyermeket, a kiknél az orvosok a difteritiz diagnózisát megállapították — megmentett. De nem skarván a kuruzslás rádjá aia esul, sokáig nem mert szerével a nyilvánosság elé lépni. Most azonban, mikor már egyre-másra érkezek hozzá a megmentett gyermekek szüleinek hálás köszönetét tartalmazó nyilatkozatot, egy városunkból es vidékéről, mint mesze földről is, a hová távirati megrendelésre készséggel küldötte i n g y e n szerét, — a nyilvánosság előtt kijelentni, hogy bárkinek levélbeli vagy távirati megrendelésre azonnal megküldi szerét i n g y e n ; s teszi azt abban a tudatban, hogy szerő biztos jöhatású. — Egyébiránt nem titkolódik vele, elmondja tartalmát és vegyelemzés alá is bocsátotta.

Az az ideai burgonyatermes ugyancsak szomorúan állott ki, a mit különösen a felvidék szegény népe, melynek a burgonya csaknem kizárólagos táplálékát képezi, súlyos csapásként érez. A termés oly rossz, hogy legtöbb helyt az elvetett magot is alig adja meg s a legugyobb csapság, hogy még e kevés termés is gyors romlásnak van kitéve. E csekély termésnek oka egy ragályos, könnyen tovább terjedő növényi betegség, az u. n. b u r g o n y a r o t h a d á s, mely egy elősdi az u. n. phytophthora infestans által okozatik. Ez a gomba először a leveleket támadja meg, mire azok egy-lybb ugy néznek ki, mintha ragrások lennének s tényleg a legtöbb gazda azt hiszi, hogy a baj semmi egyéb mint ragya. Majd azonban a levelek csakhamar elszáradnak, vagy esős időben elrohadnak, mire a burgonyagumók már a fészekben is kezdenek rothadni s még szembeállóbbé válik a rothadás a behordott burgonyán. Ha nem védekezünk e pusztító betegséggel szemben, úgy az évről-évre nagyobb pusztításokat fog tenni, különösen nedves időjárás esetén. Pedig sikeresen védekezni s még nedves években is teljesen mentesíteni lehet a burgonyát e betegségtől egy igen egyszerű eljárás segítségével. Hogy mi módon, azt

a Kassán megjelenő s igen praktikus irányu gazdasági hetilap, a „Gyakorlati Mezőgazda” legutóbbi száma igen részletesen tárgyalja, a mely közleményt minden burgonyatermesztő gazda figyelmébe meleng ajánlunk. Mindazonnak, a kik nevezett lap jövő egész folyamára csekély 6 frittal már most előfizetnek, a lap ezidei hátralevő számai, a burgonyaveszt tárgyaló számmal együtt, ingyen fognak megküldetni. Az előfizetési pénzek Kassára a „Gyakorlati Mezőgazda” kiadóhivataltába küldendők.

CSARNOK

Az utolsó válasz.

— Elbeszélés. —

Irtá: **Hermán Ferencz.**

XV.

(Folytatás)

Sárkány lehajtott fővel gondolkozott. Tudta, hogy nem menekülhet s lelke mégis árult, hogy bosszúját kitölthetné, bár ezéjárt nem érte is el. Gonosz lelke, hogy bosszúja teljes legyen, Árpádot is megosztotta a vagyonról, mi réá volt szállandó s melyeket a hitelezők kielégítésére előrvezettek.

Sárkány az éjelt ében fölötté keresztül, feloldatában folyton szitkozódva es rablánczait csörgötte.

Másnap kora reggel kivezetetett börtönéből a vesztőhelyre, az íleletet felolvasták es végre is hajtották.

XVI.

Árpádról akkor szölkünk utóljára, midőn futva Jenő elői, Rómába sietett.

Ő kimondataatlanul félt Jenő bosszújától s gonosz lelke mégis rávitte, hogy elmenjen lakására, bár ezt csak fegyveres kísérettel merie megtenni, de midőn segély nélkül érekte magát, futott remegve, mert érekte, hogy annak bosszúja retentő lesz. S talán éppen Jenő elői menekült el otthonából, hurczolva magával nejet, ki még mindig azt hitte, hogy Jenő őt megmenti. Ha egy-egy lovat, vagy kesit látott utánuk sietve jönni, szive hangosan kezdett dobogni. Jenőre gondolt. De mindig csalódott.

Már-már azt hitte, hogy nem kapta meg levelet, vagy valami baja történt, vagy talán éppen egész más uton keresi, midőn férje levelet kapott apjától.

Az öreg Boleányi még az nap irt háának — s megirta a közük lefolyt jelenetet es hogy jöhet bátran, mert Sziklay soha-többé nem fogja lakukba beteüni lábát.

Árpád a levelet — melyet körülbelül csak 3 hét mulva kapott meg — néjének is megmutatta, ki első pillanatan kétségbeesett, de azért reményével mégsem hagyott fel, elhatározván, hogy ő fogja Jenőt felkeresni.

A levél velete után Árpád így szölt nejehez:

— Asszonyom! holnap indulni fognuk hazra.

— Ha ön nem mondja is, megteszem — mondá

Jolánka elutasítólag.

— De asszonyom! — én önnek férje vagyok!!

— S a vagyon az enyém. . . . Kéőben, ha

önnek így nem tetszik, hazérkezve a válóperit azonnal

megindithatjuk — rágoti körbe Jolánka.

— Akkor önt apja ki fogja tagadni. . .
 — Tudom, — de biztos vagyok abban, hogy önnek sem lesz haszna belőle.

— Ugy? — Talán szeretőfével így vél ön egyelőshetne? — kérde Árpád máró gúnyos.

— A lekevésed sem — mondá Jolánka nyugodtan, hanem ha majd önnek is megadja — szeretém az utolsó választ, váloper nélkül is egyenésé leszünk.

— Csakhogy az ön szeretőjét, mint . . . örület elzáratom, hogy soha többé napvilágot nem lát.

— Valóban?! . . . No, ne féljen, nem fog az oly könnyen sikerülni, mintsem a hogy ön gondolja. — Ime, olvassa ön — mondá Jolánka haragtól lángoló arccal s ezel egy újságot dobott Árpád szeméi közé. . .

Az újságban, mely tegnapi keletű volt, a többek között ez állt:

„Sziklay Jenő, vitézségeért s a hazának tett fontos szolgálataért kapitányi rangra emeltetett.

— Hahaha! . . . ott még jobb helyen van — mondá Árpád felkaczagva. — Egy bolond golyó . . . és aztán mindennek vége van. . . .

Jolánka reszketni kezdett, de uralkodva önmagán, szilárd hangon mondá:

— Előbb majd ön kapja meg tőle az utolsó választ.

Jolánka és férje sok törődés után végre hazakerestek.

Orthon minden a régi volt — boldogság nélkül. Kóvry keveset szolt s még kevesebbet mosolygott. Nem tudta kivenni fejből a jelenetet s a szavakat, melyeket Jenő mondott neki a legutóbbi találkozáskor, Kóvryné pedig már csak árnyeka volt a — réginék. Megtörte a szenvedés, a ledánya szerencsétlensége. Jolánka mind látta ezt és hallgatótt, de e hallgatás, a kisírt szemek s a halvány arc élénken mutatták az ő fájdalmát.

Árpád is ott lakott, bár ő ritkán volt otthon; elment a vig cimborák közé, hogy felejtsze — felelmet.

Egyszer, midőn mármoraan tért haza, egy írást talált asztalán. Érdeklődve vette kezébe, de amlugy beletekintett, arca hirtelen elvöröszt, egész testen idöges borszongás futott végig s egyszerre — kijozannat.

Az írat, mely ott oly egyszerre kiabrandította — sorozási iv volt.

— Ez lehetetlen! — kiáltá dühösen, miután percekig tartó kábultságából a kinos valóra ébredt, — hisz az öreg Kóvry nekem azt mondta, hogy kieszközölte a katonaságtól való felmentésemet! — Ez lehetetlen! . . . Besoroznak, — elvisznek a háborúba, mint egy parasztot s ott lelöknek, mint egy kutyát. . . Nem fogok elmenni! . . . Ott találkozhatom Sziklayval s akkor . . . akkor. . . . Inkább a pokolba, mint ez ember körmei közé! . . . — És ha három nap alatt nem jelentkezem, érem jönnék elhurcolniak s mint szökevegyenyl hámnak el — Éa velem, egy Boledányival! . . . Ah! uraim öök kicsik abhoz! — De most megyek Kóvryhoz! . . .

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

K. Ö. urak K. P. n. „Költőse” valóban nem kerülte ki sorozat; papirkosztra került. Alak és tartalom nélküli, hosszabb és rövidebb sorok halmozva még nem vers s annal kevésbé költemény. — Ime egy kis szemelvény belőle:

„Ne csüggedj még, egyetlenem,
 Van még remény . . . egy szebb hazáról.
 Boldog leszsz . . . hol nincs nyomor!
 Mosolyogva néze én reám,
 Búcsúzza nézet én reám,
 Utolszor nézett én reám
 És karjaimban meghalt.

Meg bizony: nyugodjék békében! Mi is mosolyogunk, bédőzünk és reméljük, hogy e téren először és utolszor találkoztunk

MENETREND.

Budapest—Szabadkai vonal.

Budapesttől—Szabadkáig					Szabadkától—Budapestig				
Állomások	504.	506.	512.	542.	Állomások	503.	505.	511.	541.
	gyors vonat	szem. vonat	vegyes vonat	vegyes vonat		gyors vonat	szem. vonat	vegyes vona	vegyes vonat
Budapest	ind.	d. u.	regg.	este	d. u.	d. e.	d. u.	éjje	éjje
Soroksár	2 40	7 35	9 45	3 12	Szabadka	9 46	2 25	11 28	1 09
Taksony	3 06	8 10	10 33	3 41	Halas	10 31	3 33	1 05	2 52
Lacsháza	3 18	8 29	10 58	4 08	Vadkert	—	2 58	1 39	3 30
Dömsöd	3 35	8 57	11 40	4 52	Kiskörös	11 06	4 21	2 18	4 32
Kunszentmiklós	3 45	9 11	11 56	5 12	Csenög	—	4 41	2 40	4 58
Nagyállás	3 57	9 29	12 15	5 42	Fülöpszállás	11 30	5 02	3 09	5 32
Szabadszállás	4 08	9 44	12 33	6 05	Szabadszállás	11 39	5 13	3 33	5 56
Fülöpszállás	4 18	9 58	12 54	6 31	—	—	3 26	3 57	6 29
Csenög	4 26	10 10	1 07	6 47	Nagyállás	—	12 01	5 41	4 6
Kiskörös	4 40	10 31	1 32	7 17	Kunszentmiklós	—	12 13	5 56	4 36
Vadkert	4 59	11 00	1 59	7 58	Lacsháza	—	12 24	6 19	4 59
Halas	5 10	11 16	2 9	8 23	Taksony	—	12 40	6 33	5 33
Szabadka	5 28	11 48	2 55	9 14	Soroksár	—	—	7 02	5 58
	6 12	12 59	4 0	10 58	Budapest	érk.	1 20	7 35	6 46

A vastagabb számok az esti 6 órától reggeli 6 óra 59 perorig terjedő éjjeli időt jelentik.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓTULAJDONOS:
BORS KÁROLY.

Bors Károly könyvnyomdája Kunszentmiklóson.